

Pisma občanov

Po pošti sem prejela eno izmed tristošestdesetih ličnih vabil, s katerimi nas je Društvo prijateljev mladine »Majda Vrhovnik« po- vabilo osemindvajsetega oktobra na prvo predava- nje prof. Slavice Pogač- nik-Toličič pod naslovom OTROK NA RAZNE NA- ČINE OPOZARJA NASE.

Čeprav je bilo predava- nje ob 18. uri zvečer, se nas je v prikupni dvora- nici krajevne skupnosti Gradišče zbralo samo pet- indvajset poslušalcev. »Bo pa zato vzdušje bolj do- mače,« je potolažila prof. Toličičeva organizatorje. In res smo med prijetnim razgovorom izvedeli veliko novega o naših otrocih. Vsem tistim, ki si iz ka- kršnegakoli vzroka niso vzeli dobre ure časa, je lahko resnično žal.

Upam in želim, da bi bil obisk prihodnjih večji, saj nam Društvo prijateljev mladine obljublja vsak me- sec zanimiva predavanja, prof. Slavici Pogačnik-To- ličičevi pa se zahvaljujem za njen trud. Lucija Mal

O samoprispevku v šolah

Samoprispevek je obli- ka združevanja sredstev s pomočjo katere občani za- dovoljujejo nekatere skup- ne potrebe. Oblika takega združevanja sredstev je postala že trdno zasidrana v naši družbi. Kljub temu pa lahko opazimo, da o njej še niso poučeni in seznanjeni vsi občani. Res je, da bomo letos na refe- rendumu že drugič glaso- vali o samoprispevku, da nam je torej njegova vlo- ga in pomembnost že po- znana, vendar je bilo po- trebno informativno mre- že o tem vprašanju še raz- širiti, poglobiti in dopol- niti.

Ena izmed informativ- nih oblik je bila realizira- na v osnovnih šolah. Star- ši namreč tokrat na rodi- teljskih sestankih niso do- bili le informacije o uspeš- nosti in prizadevnosti svo- jih otrok, ampak so jih učitelji seznanili tudi z ak- cijo Samoprispevka II. Do- bili so odgovore na vsa še ne jasna vprašanja, ki so jih morali rešiti predno bodo na referendumu 21. novembra glasovali za sa- moprispevek. Seznanili so se z realizacijo dogovorje- nih nalog ob prvem samo- prispevku, iz katerega smo do sedaj dogradili 25 ob- jektov, 8 jih je v gradnji, preostalih 14 pa bo tudi končanih do predvidenega roka.

Ker so starši spoznali, da smo premagali in po- gnali obsežni organizaci- ski mehanizem in da uspe- vamo kljub številnim pro- blemom, za katere se je zdelo, da jim ne bomo mogli biti kos, so dobili zaupanje v to obliko eno- tega sodelovanja pri raz- voju naše družbene skup- nosti. Darinka Legat

Člani operativnega štaba za tehnično izvedbo Referenduma II, pri KS Stara Ljubljana, so se tudi 3. novembra zbrali na svojem posvetu, na katerem so obravnavali volilne imenike, volišča, volilne komisije in dru- ga vprašanja, ki zadevajo teh- nično izvedbo referendumov. Med drugim so se dotaknili še nekaterih drugih vprašanj.

V prvi vrsti je bilo ugotov- ljeno, da kražani z zanimanjem spremljajo informacije o grad- nji objektov iz sredstev I. in o načrtih gradnje iz sredstev II. samoprispevka. Ne samo na obeh zborih občanov, ki sta bi- la v Stari Ljubljani več kot uspešna, tudi sicer je samopri- spevek v zdajšnjem času ena najpomembnejših tem javne in zasebne obravnave. Čutiti je, kot so ugotovili člani štaba, da se ljudje zanimajo za vrtnice, za šole in še posebej za zdrav- stvene domove in za domove ostarelih. — A tako kot na sle- herni njeni raste pšenica in plevel, tako se (med večino teh, ki z odobravanjem spreml- ljajo načrtovanje gradenj iz sa- moprispevkov) najdejo tudi ta- ki, ki rečejo katero kritično na- ta račun. V tem primeru iz- stopa predvsem eno vpraša- nje:

Zakaj naj bi volili tisti, ki so vsled nizkih osebnih dohod- kov oproščeni plačevanja sa- moprispevka?

Zakaj naj bi volili? Na vpra- šanje bi bilo mogoče odgovo- riti z več plati. Osvetljene naj bodo samo nekatere.

Vlado Beznik, predsednik Mestnega komiteja SZDL Ljub- ljana, je lepo rekel, da vred- nost samoprispevka ni samo materialnega značaja, da se ta vrednost kaže predvsem v člo- vekovi zavesti, v splošni ljudski solidarnosti, ki pomeni nade- ljevanje zgodovinskih tradicij iz časov NOB, ki je posame- znik izginjal in se spajal v ce- loto, ki je bila edina sposob- na — enotna in strnjena kot je bila — da je izbojevala skup- no bitko nad veliko premočjo sovražnika in da bo, ob enaki človeški zavesti in enaki ljud- ski solidarnosti mogoče doseči tudi zdajšnji cilj za lepši ju- trišnji dan.

Besede predsednika Mestne konference SZDL je prepričli- vo dopolnil Jaka Rozman, pred- sednik KS Stara Ljubljana, ki je dejal, da vsak občan mora vedeti, da računamo nanj, da nam njegov glas pomeni nje- govo pripadnost naši skupni stvari, našim skupnim ciljem. »In tu,« je še dodal, »niso miš- ljeni samo starejši ljudje, ki so se vedno in v vsakem pri- meru izkazali, ne samo v be- sedah, pač pa tudi v dejanjih. Tu so mišljeni še posebej mla- di, katerim so v prvi vrsti na- menjene vse dobrine, ki bodo zrasle iz samoprispevka.«

In na kraju vsega, zakaj bi bil glas tistega, ki ima manjši dohodek ali večjo družino in je zavoljo tega oproščen pla- čevanja samoprispevka, manj vreden? Zakaj bi bil manj vre- den glas upokojenca, glas mla- dinca-študenta ali glas social- nega podpiranca, ki se je za- voljo takih ali drugačnih raz- mer znašel v socialni stiski? Ne, tu ne more biti razločeva- nja: bogat, manj bogat, reven. Tako razločevanje bi bilo v nasprotju z našim družbenim redom. In zato, kot je dejal Jaka Rozman, vsak glas pome- ni pripadnost naši skupni stva- ri, našim skupnim ciljem.

Druga kritična opazka, ki jo je bilo slišati, je bila ta, češ zakaj bi jaz plačeval? Otroke imam preskrbljene, vnuki pa živijo izven Ljubljane.

No, takih, ki tako govorijo, zares ni veliko. Nemara bi jih lahko prešteli na prste; a ti- stim, ki so, bi le kratko, do- bronamerno odgovorili z vpra- šanjem:

»Kaj bi bilo, če bi se v času vojne našla skupnica partiza- nov, ki bi se odločila, da bo reševala samo svojo vas? Kako dolgo bi taka skupnica vzdr- žala v svoji bitki? In kaj bi dosegla?«

Ze res, da je v Stari Ljub- ljani problem otroškega var-

JE VREDNOST RES SAMO MATERIALNEGA ZNAČAJA?

V Stari Ljubljani pravijo, da ne...

stava rešen. Stara Ljubljana je dobila nov vrtec, a pri tem ne smemo pozabiti, da je še veli- ko ljubljanskih predelov, kjer tega vprašanja še niso rešili, kjer matere še vedno s stra- hom hodijo v službo, zavoljo otrok, ki jih puščajo brez pra- vega varstva. In na te otroke in na njihove matere bo treba misliti. Misli bodo nanje tudi tisti, ki zdaj še rahlo godrnja- jo. Ko se bo treba odločiti, tudi oni ne bodo nasprotova- li; saj pravijo, da smo Sloven- ci trmasti in trdi ljudje, ko pa je treba priskočiti na pomoč, se stopimo kot maslo. Tako je

bilo in tako bo tudi ostalo in zato štab za izvedbo referen- duma iz takih posamičnih izjav ni delal problemov. Podrobneje se je poglobljal v razpravo o razporedu sestankov, ki jih bo- do v tem tednu imele družbe- nopolitične organizacije. Na kraju sestanka pa je Jaka Roz- man, predsednik štaba, sporo- čil še dve novici:

1 — Predvidoma 15. tega me- seca bo Rdeči križ organiziral zdravstveno predavanje. O uri in kraju predavanja bodo kra- jani še posebej obveščeni.

2 — Vodstvo novega VRTCA STARA LJUBLJANA je sporoči-

lo, da bo 18. t. m. na željo več- je skupine kražanov omogočen množični ogled vabljenih pro- storov takomenovanega »prav- ljčnega sveta pod gradom«. Na ogled niso vabljeni samo star- ši, pač pa vsi kražani Stare Ljubljane. In da bo ogled omo- gočen prav vsem, je ta razde- ljen v dopoldanski in popol- danski čas ali natančneje: ob 9. uri zjutraj se pričinja prvi ogled, ob 16. uri popoldan dru- gi. O tem bodo kražani še po- sebej obveščeni v 2. številki NOVIC STARE LJUBLJANE, ki bo izšla 15. tega meseca.

Marta Grom

OSNUTEK SINDIKALNE LISTE 77

Odločajo naj rezultati dela

Od druge polovice oktobra je v javni razpravi osnutek sindikalne liste za 1977. leto, ki ga je pred tem na eni svo- jih zadnjih sej sprejelo tudi predsedstvo RS ZSS. Do 20. novembra, ko naj bi potekel prvi krog javne razprave v osnovnih organizacijah in v občinskih odborih sindikata, bo treba ovrednotiti in izoblikovati predloge k osnutku liste, tako da bi jo sprejeli do srede decembra. S tem bi organizacije združenega dela njena določila vgradila v svo- jo interno zakonodajo ter v samoupravne sporazume pa- nog in družbene dogovore območij, sočasno s pogoji go- spodarjenja za prihodnje leto.

Ni dvoma, da je v času, ko je osnutek sindikalne li- ste v javni razpravi, najbolj zanimivo vprašanje, kakšne spremembe prinaša v pri- merjavi z letošnjo listo. Ra- dovednost lahko takoj po- tešimo z odgovorom, da no- va lista ne prinaša večjih sprememb. Znano je nam- reč, da sindikati listo vsa- kokrat dopolnjujejo pred- vsem tam, kjer praksa raz- kriva potrebo po drugačnih rešitvah, ali pa uresničuje- jo tista načela, ki so jih sprejeli že lani, pa jih tedaj niso mogli povsem uresni- čiti. Skratka, tudi nova sin- dikalna lista (v tem tre- nutku šele njen osnutek) ostaja še naprej zrcalo sta- lišč sindikatov do vprašanj, ki jih že nekaj let v repub- liki urejamo s tem doku- mentom.

In vendar moramo opo- zoriti na tri bistvene spre- membe v osnutku liste za 1977. leto v primerjavi z le- tošnjo listo. V uvodnem de- lu so vgrajene osnove si- stema delitve in nagra- jevanja po delu ter na osnovi minulega dela, po novem regresa za letni od- dih ne bi več delili vsem zaposlenim enako, temveč po socialnih merilih, prav tako pa naj bi v prihodnje postali dodatki za terensko delo dejansko nadomestilo za večje materialne stroške, ki jih ima delavec na te- renu.

Prav tako velja opozoriti, da v osnutku nove sindikal- ne liste niso natančno do- loženi zneski posameznih prejemkov, kar je docela ra- zumljivo, ker še niso znana dokončna gibanja osebnih dohodkov in materialnih stroškov v tem letu. Vendar so sindikati kljub temu predlagali, da tudi prihod- nje leto ostanejo na letošnji

ravni nekateri zneski pre- jemkov, določenih v listi, in sicer dodatek za deljen delovni čas, kilometrine in nagrade ob delovnih jubile- jih. Analiza uresničevanja zadnje sindikalne liste je namreč pokazala, da malo- ne polovica delovnih orga- nizacij v republiki ni uspe- la realizirati dodatka za de- ljen delovni čas in nagrad v predlagani višini. Kilome- trina pa ostaja ista (1,50 dinarjev kot nadomestilo za uporabo osebnega avtomo- bila v službene namene za vsak prevožen kilometer; kilometrine tudi poslej ne bo mogoče izplačevati v pavšalnem znesku), pred- vsem zato, ker se do sedaj ni povečala cena bencina. Pri jubilejnih nagradah pa sindikati predlagajo, naj bi odslej dalje imel pravico do njih sleherni delavec, ne ozi- raje se na to, da je delovni jubilej doživel z delom v več podjetjih.

Kako oceniti delavčev prispevek po delu in rezultatih njegovega dela?

Čeprav so pred javno raz- pravo bila v sindikatih de- ljena mnenja o tem, ali naj osnove za oblikovanje siste- ma delitve po delu in rezul- tati delovnega dela vsebuje ali ne, je docela jasno, da bi lista marsikaj pridobila, če bi lahko vanjo vnesli ne- katere konkretne rešitve, kako oceniti delavčev pri- spevek po delu in rezultatih njegovega dela. Sveda pa to ni izključno naloga sin- dikatov, ampak v največji meri podpisnikov samo- upravnih sporazumov posa- meznih panog. Odprto je ostalo vprašanje, kako ovrednotiti delovno dobo, kar je po svoje razumljivo,

ker v Sloveniji še zmerom nimamo izdelanih meril o vrednotenju minulega dela.

Ne glede na to, da bo po- doben kot letošnja tudi no- va sindikalna lista doživela nekatere večje spremembe, bi do največjih sprememb prišlo v določilu, s katerim delavci uveljavljajo svoje pravice do regresa za letni odidi. Ze maja je plenum RS ZSS terjal spremembo tega določila sindikalne li- ste, s tem, da v bodoče ne bi več dovoljevali izplačila regresa delavcem v enakih zneskih, marveč glede na njihove ekonomske, social- ne, zdravstvene in delovne razmere.

Brez neposredne pravne veljave

Ob vsem tem velja pose- bej opozoriti na dejstvo, da sindikalna lista nima nepo- sredne pravne veljave. Sta- lišča liste postanejo obvez- na za udeležence samo- upravnih sporazumov in družbenih dogovorov šele z zavzemanjem sindikalnih organizacij in drugih po- pisnikov samoupravnih spo- razumov, da dejansko pred- stavljajo v vsakodnevni prak- si sestavni del teh dveh aktov. Zavoljo celovitejšega urejanja vprašanj na pod- ročju razporejanja dohod- ka in delitve sredstev za osebne dohodke, pa pred- lagajo sindikati dopolnitev liste z njihovimi stališči o oblikovanju sistema interne delitve.

Pri obravnavi osnutka sin- dikalne liste za leto 1977 ka- že prav tako opozoriti, da terja oblikovanje ustrezne- ga internega sistema delit- ve sredstev za osebne do- hodek od udeležencev sa- moupravnega sporazumeva- nja, da opredelijo nekatera skupna izhodišča za njego- vo dokončno izoblikovanje. Ustava in osnutek zakona o združenem delu namreč go- vorita tudi o tem, da se de- lavčev osebni dohodek rav- na po njegovem delovnem prispevku, potemtakem po vložnem delu, kakor temu običajno rečemo.

I. V.